

Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților și recomandările referitoare la acesta

Prin rezoluția nr.663 C (XXIV) din 31 iulie 1957, Consiliul Economic și Social a aprobat Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților (p.1) și între altele și-a însușit Recomandările cuprinzând recrutarea și pregătirea personalului de penitenciar (p.8) și Recomandările privind așezămintele penitenciare și corecționale deschise (p.10) al căror text a fost adoptat de către primul Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, ținut la Geneva în anul 1955. Printre alte recomandări, această rezoluție invită guvernele să privească favorabil adoptarea și aplicarea Ansamblului de reguli și să țină seama cât mai complet posibil de alte două grupe de recomandări în administrația așezămintelor lor penitenciare și corecționale. Textele următoare sunt extrase din raportul asupra primului Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților (publicație a Națiunilor Unite nr. de vânzare, 1956. IV.4).

A. – ANSAMBLUL DE REGULI MINIME PENTRU TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

- Rezoluție adoptată la 30 august 1955 -

Primul Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, Adoptând ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, anexat prezentei rezoluții,

- 1 – Roagă pe secretarul general, în conformitate cu dispoziția paragrafului „d” al anexei la rezoluția 415 (V) a adunării generale a Organizației Națiunilor Unite, să supună acest ansamblu de reguli Comisiei problemelor sociale a Consiliului Economic și Social, pentru aprobare;
- 2 – Exprimă speranța că acest ansamblu de reguli va fi aprobat de către Consiliul Economic și Social și, dacă Consiliul îl consideră oportun, de către adunarea generală și că el va fi trimis guvernelor, recomandând ca acestea,
 - a) Să examineze favorabil posibilitatea de a adopta și aplica ansamblul de reguli în administrația așezămintelor lor penale și,
 - b) Să informeze la fiecare trei ani pe secretarul general despre progresele realizate în ceea ce privește aplicarea sa;
- 3 – Exprimă dorința ca în scopul de a se permite guvernelor de a se ține la curent cu progresele realizate în această direcție, secretarul general să fie rugat de a publica Revista internațională de politică criminală informațiile trimise de către guverne, în conformitate cu paragraful precedent și să fie împuternicit să ceară la nevoie informații suplimentare;
- 4 – Exprimă în sfârșit dorința ca secretarul general să fie rugat să se asigure difuzarea cea mai posibilă a Ansamblului de reguli.

ANEXA

ANSAMBLUL DE REGULI MINIME PENTRU TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

Observații introductive

- 1 – Regulile următoare nu au ca obiecte de a descrie, în special, un sistem penitenciar model. Ele nu urmăresc decât a stabili, inspirându-se din concepțiile, în general admise, ale zilelor noastre și din elementele esențiale ale sistemelor contemporane cele mai adecvate, principiile și regulile unei bune organizări penitenciare și ale practicii tratamentului deținuților.
- 2 – Este evident că nu toate regulile pot fi aplicate în toate locurile și în orice timp, dar fiind marea varietate de condiții juridice, sociale, economice și geografice care se întâlnesc în lume. Ele trebuie în același timp să servească pentru a stimula efortul constant care urmărește trecerea dificultăților practice care se opun la aplicarea lor, având în vedere faptul că ele reprezintă, în ansamblul lor, condiții minime care sunt admise de către Națiunile Unite.
- 3 – Pe de altă parte aceste reguli se referă la domenii în care gândirea este în evoluție constantă în această privință. Ele nu tind să excludă posibilitatea de experiență și de practici, presupunând că acelea ar fi în acord cu principiile și obiectivele care se desprind din textul Ansamblului de reguli.

În acest spirit, administrația penitenciară centrală va fi întotdeauna împuternicită să aprobe excepții la reguli.

4 – 1) Prima parte a Ansamblului de reguli tratează reguli cuprinzând administrația generală a așezămintelor penale și este aplicabilă tuturor categoriilor de deținuți, criminali sau de drept comun preveniți sau condamnați, inclusiv deținuții care fac obiectul unei măsuri de siguranță sau al unei măsuri reeducative ordonate de către judecător.

2) Partea a doua conține reguli care nu sunt aplicabile decât categoriilor de deținuți vizați de către fiecare secțiune. Totodată, regulile secțiunii A, aplicabile deținuților condamnați, vor fi de asemenea aplicabile categoriilor de deținuți vizați în secțiunile B, C, și D, cu condiția ca ele să nu fie în contradicție cu regulile care le conduc și cu condiția ca ele să fie în favoarea acestor deținuți.

5 – 1) Aceste reguli nu au ca profil de a determina organizarea unităților pentru delicvenți tineri (așezămintele Borstal, instituturile de reeducare, etc.). Cu toate acestea, într-un mod general, prima parte a Ansamblului de reguli poate fi considerată ca aplicabilă în aceeași măsură și acestor așezăminte.

2) Categoria tinerilor deținuți trebuie să cuprindă în orice caz minorii care depind de jurisdicția pentru copii. În general, acești tineri delicvenți nu ar trebui să fie condamnați la pedepse cu închisoarea.

PRIMA PARTE

REGULI DE APLICARE GENERALĂ

PRINCIPII FUNDAMENTALE

6 – 1) Regulile care urmează trebuie să fie aplicate în mod imparțial. Nu este îngăduit să se facă diferențieri de tratament bazate pe prejudecăți, mai ales din cauza rasei, culorii, sexului, limbii, religiei, opiniei politice sau oricăror alte păreri, originii naționale sau sociale.

2) Dimpotrivă, este important să se respecte credințele religioase și preceptele morale ale grupului căruia îi aparține deținutul.

Înregistrarea

7 – 1) În toate locurile în care există persoane deținute trebuie să se țină la zi un registru cartonat și numerotat, înscriindu-se pentru fiecare deținut:

- a) identitatea sa;
- b) motivele deținerii sale și autoritatea competentă care a decis aceasta;
- c) ziua și ora primirii și a ieșirii.

2) Nici o persoană nu poate fi admisă într-un așezământ fără un mandat de deținere valabil, ale cărui date vor trebui trecute mai întâi în registru.

Separarea categoriilor

8 – Diferitele categorii de deținuți trebuie să fie introduse în așezăminte sau secții de așezăminte, separat, ținându-se cont de sexul lor, de vârsta lor, de antecedentele lor, de motivele detenției lor și de necesitățile tratamentului lor. Astfel:

- a) Bărbații și femeile trebuie să fie ținuti pe măsura posibilității în așezăminte diferite; în așezăminte care primesc în același timp bărbați și femei, ansamblul încăperilor destinate femeilor trebuie să fie complet separate.
- b) Deținuții în prevenție trebuie să fie separați de condamnați.
- c) Persoanele închise pentru datorii sau condamnați la o altă formă de închisoare civilă, trebuie să fie separați de deținuții pentru infracțiuni penale.
- d) Deținuții tineri trebuie să fie separați de adulți.

Încăperi de deținere

9 – 1) Celule sau camerele destinate izolării nocturne nu vor fi ocupate decât de un singur deținut. Pentru motive speciale cum ar fi din cauza unei supraaglomerări temporare administrația centrală a închisorii poate face excepții de la această regulă, totuși va trebui să se evite ca să stea doi deținuți în câte o celulă sau cameră individuală.

2) În caz că se recurge la dormitoare, acestea trebuie să fie ocupate de către deținuți selecționați cu îngrijire și recunoscuți apti să fie cazați în aceste condiții. Noaptea ei vor fi supuși unei supravegheri regulate, adaptată tipului de așezământ respectiv.

10 – Încăperile de deținere și în special acelea care sunt destinate deținuților în timpul nopții, trebuie să corespundă exigențelor de igienă, ținându-se cont de climă, mai ales în ceea ce privește cubajul de aer, suprafața minimă, iluminatul, încălzirea și ventilația.

11 – În orice încăpere în care deținuții trebuie să trăiască și să muncească,

a) ferestrele trebuie să fie suficient de mari pentru ca deținuții să poată citi și munci la lumina naturală, amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și aceasta chiar dacă este sau nu ventilație artificială;

b) lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținutului să citească sau să muncească fără să-și strice vederea.

12 – Instalațiile sanitare trebuie să permită deținutului să-și satisfacă nevoile naturale în momentul dorit, într-un mod curat și decent.

13 – Instalațiile de baie și duș trebuie să fie suficiente pentru ca fiecare deținut să aibă posibilitatea și să fie obligat să le folosească la o temperatură adecvată climatului și atât de des pe cât o cere igiena generală conform anotimpului și regiunii geografice, dar cel puțin o dată pe săptămână într-o climă temperată.

14 – Toate încăperile frecventate regulat de deținuți trebuie menținute în perfectă stare și curate.

Igiena personală

15 – Trebuie să se pretindă deținuților curățenia personală; în acest scop el trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății lor și curățeniei lor.

16 – Pentru a se putea permite deținuților să se prezinte într-o ținută corespunzătoare și să-și păstreze respectul față de ei înșiși, trebuie să se asigure condiții pentru buna întreținere a părului și a bărbii: bărbații trebuie să poată să se bărbierească în mod regulat.

Îmbrăcămintea și așternutul

17 – 1) Fiecare deținut care nu are dreptul să poarte hainele sale personale trebuie să primească îmbrăcămintea care să fie adecvată climatului și în cantitate suficientă pentru a-l menține sănătos. Această îmbrăcămintă nu are voie să fie în nici un fel degradată sau umilitoare.

2) Toate hainele trebuie să fie curate și în bună stare. Lenjeria de corp trebuie să fie schimbată și spălată atât de des cât este necesar pentru menținerea igienei.

3) În cazuri excepționale, când deținutul iese din așezământ cu aprobare, trebuie să i se permită să poarte îmbrăcămintea sa personală sau haine care nu atrag atenția.

18 – Când li s-a permis deținuților să poarte hainele lor personale, trebuie să se dea ordin în momentul intrării acestora în așezământ, pentru a se lua măsuri ca acestea să fie curate și utilizabile.

19 – Fiecare deținut trebuie să dispună, în conformitate cu uzanțele locale sau naționale, de un pat individual cu așternut necesar, bine întreținut și schimbat în asemenea mod încât să asigure curățenia.

Alimentația

20 – 1) Orice deținut trebuie să primească de la administrație, la orele obișnuite, o hrană de bună calitate, bine preparată și servită, având o valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale.

2) Fiecare deținut trebuie să aibă posibilitatea de a avea apă potabilă la dispoziție.

Exerciții fizice

21 – 1) Fiecărui deținut care nu este ocupat cu o muncă în aer liber, și se va asigura, dacă vremea o permite, o oră cel puțin pe zi, pentru exerciții fizice, adecvate, în aer liber.

2) Tinerii deținuți și ceilalți deținuți cărora vârsta și condiția fizică le permit, trebuie să primească în timpul perioadei rezervate exercițiilor fizice, o educație fizică și recreativă. În acest scop li se vor pune la dispoziție terenul, instalațiile și echipamentul.

Asistența medicală

22 – 1) Fiecare așezământ penitenciar trebuie să dispună cel puțin de serviciile unui medic calificat, care trebuie să aibă cunoștințe în psihiatrie. Asistența medicală trebuie organizată în legătură strânsă cu administrația generală a Serviciului sănătății comunității sau națiunii. Ea trebuie

să cuprindă un serviciu de psihiatrie pentru diagnostic și dacă este cazul pentru tratamentul cazurilor de deficiență mintală.

2) Pentru bolnavii care au nevoie de îngrijiri speciale trebuie să se prevadă transferul la așezămintele penitenciare specializate sau la spitale civile. Dacă tratamentul spitalicesc este organizat în așezământ, acesta trebuie prevăzut cu material, utilaj și produse farmaceutice care să permită de a se da tratamentul și îngrijirile adecvate deținuților bolnavi și personalul trebuie să aibă o suficientă pregătire profesională.

3) Orice deținut trebuie să beneficieze de îngrijirile unui dentist calificat.

23 – 1) În așezămintele pentru femei trebuie să existe instalațiile speciale necesare pentru îngrijirea femeilor gravide și a celor care nasc sau au născut. În măsura posibilităților trebuie să se ia măsuri pentru ca nașterile să aibă loc într-un spital civil. Dacă copilul se naște în închisoare este important ca în actul de naștere să nu fie trecut acest lucru.

2) În caz că se permite mamei deținute a-și păstra sugarii, trebuie să se ia măsuri pentru a se crea creșe înzestrate cu personal calificat unde sugarii să fie ținută în timpul când nu sunt în îngrijirea mamei lor.

24 – Medicul trebuie să examineze fiecare deținut cât mai curând posibil după intrarea sa și ulterior, atât de des cât este necesar, în special în vederea depistării existenței posibile a unei maladii fizice sau mintale și să ia toate măsurile necesare, să asigure separarea deținuților suspecti a fi atinși de maladii infecțioase sau contagioase, să descopere deficiențele fizice sau mintale care ar putea fi un obstacol la reclasare și să determine capacitatea fizică de muncă a fiecărui deținut.

25 – 1) Medicul este însărcinat să supravegheze sănătatea fizică și psihică a deținuților. El trebuie să-i vadă în fiecare zi pe deținuții bolnavi, pe toți cei care se plâng că sunt bolnavi și pe toți cei care îi atrag în mod deosebit atenția.

2) Medicul trebuie să prezinte un raport directorului, de fiecare dată când este necesar, că sănătatea fizică și psihică a unui deținut a fost sau va fi afectată de prelungirea sau de o condiție oarecare a detenției.

26 – 1) Medicul trebuie să execute inspecții regulate și să-l consilieze pe director în ceea ce privește:

- a) cantitatea, calitatea, prepararea și distribuirea alimentelor;
- b) igiena și curățenia așezământului și a deținuților;
- c) instalații sanitare, de încălzire, iluminat și ventilația așezământului;
- d) calitatea și curățenia hainelor și a așternutului deținuților;
- e) respectarea regulilor privind educația fizică și sportivă când aceasta este organizată cu un personal nespecializat.

2) Directorul trebuie să ia în considerație rapoartele și sfaturile medicului bazate pe articolele 25 paragraful 2 și 26, în caz că este de acord cu acestea, să ia imediat măsurile ce se impun; în caz de dezacord sau dacă cele sesizate nu sunt de competența lui, el va transmite imediat raportul medical și propriile sale păreri, autorităților superioare.

Disciplină și pedepse

27 – Ordinea și disciplina trebuie să fie menținute cu fermitate dar fără a se aduce un plus de restricții față de cât este necesar pentru menținerea securității și a unei vieți în comun bine organizate.

28 – 1) Nici un deținut nu va putea îndeplini în administrația așezământului o funcție cu puteri disciplinare.

2) Această regulă nu va putea fi un obstacol pentru buna funcționare a sistemelor pe bază de autoguvernare. Aceste sisteme implică de fapt ca unele activități sau responsabilități de ordin social, educativ sau sportiv să fie încredințate, sub control, deținuților grupați în vederea tratamentului lor.

29 – Punctele următoare trebuie întotdeauna să fie determinate, fie prin lege, fie printr-un regulament, de autoritatea administrativă competentă:

- a) atitudinea care constituie o infracțiune disciplinară;
- b) genul și durata sancțiunilor disciplinare care pot fi aplicate;
- c) autoritatea competentă pentru a pronunța aceste sancțiuni.

30 – 1) Nici un deținut nu poate fi pedepsit decât în conformitate cu dispozițiile unei astfel de legi sau unui astfel de regulament și niciodată de două ori pentru aceeași infracțiune.

2) Nici un deținut nu poate fi pedepsit fără a fi informat despre infracțiunea care i se reproșează și fără a fi avut ocazia de a-și susține apărarea. Autoritatea competentă trebuie să procedeze la un examen complet al cazului.

3) În măsura în care aceasta este necesar și realizabil, trebuie să se permită deținutului de a-și prezenta apărarea prin intermediul unui interpret.

31 – Pedepsele corporale, introducerea în celula întunecoasă ca și toate sancțiunile crude, inumane sau degradante trebuie să fie complet interzise ca sancțiuni disciplinare.

32 – 1) Pedepsele cu izolarea și reducerea hranei nu vor fi niciodată aplicate înainte ca medicul să fi examinat deținutul și certificat în scris că acesta este capabil de a le suporta.

2) Același lucru este valabil pentru toate celelalte măsuri care ar risca să afecteze sănătatea fizică sau psihică a deținutului. În orice caz, asemenea măsuri niciodată nu vor avea voie să fie contrare principiului indicat de art. 31 și nici să se îndepărteze de acesta.

3) Medicul trebuie să viziteze în fiecare zi deținuții care execută asemenea pedepse disciplinare și trebuie să raporteze directorului dacă crede că este necesar să se întrerupă sau modifice sancțiunea din motive de sănătate (din cauza stării fizice sau psihice).

Mijloace de constrângere

33 – Instrumentele de constrângere ca: lanțuri, cătușe, fiare, cămăși de forță, nu trebuie să fie aplicate ca sancțiuni. Lanțurile și fiarele nu vor fi folosite nici ca mijloace de constrângere.

Celelalte instrumente de constrângere nu pot fi folosite decât în cazurile următoare:

a) Ca măsură de precauție împotriva evadării în timpul unui transfer, cu condiția ca să fie scoase imediat ce deținutul apare în fața unui organ judiciar sau administrativ.

b) Pe motive de ordin medical, la indicarea medicului.

c) La ordinul directorului, dacă celelalte mijloace de a stăpâni un deținut au dat greș, pentru a-l împiedica de a-și produce o vătămare sau de a vătăma pe o altă persoană, sau de a produce pagube; în aceste cazuri directorul trebuie să consulte de urgență medicul și să raporteze autorității administrative superioare.

34 – Modelul și modul de folosire al instrumentelor de constrângere trebuie să fie determinate de către administrația penitenciară centrală. Aplicarea lor nu trebuie să fie prelungită peste timpul strict necesar.

Informare și dreptul de a se plânge al deținuților

35 – 1) Când intră, fiecare deținut trebuie să primească informații scrise cu privire la regimul deținuților din categoria sa, regulile disciplinare ale așezământului, mijloacele autorizate pentru obținerea informațiilor și formularea plângerilor și cu privire la toate celelalte puncte care pot fi necesare pentru a-i permite să cunoască drepturile și obligațiile sale și de a se adapta vieții din penitenciar.

2) Dacă deținutul este analfabet, aceste informări trebuie să i se facă oral.

36 – 1) Orice deținut trebuie să aibă în fiecare zi lucrătoare ocazia de a prezenta cereri și reclamații directorului așezământului sau funcționarului autorizat să-l reprezinte.

2) Cereri sau reclamații vor putea fi prezentate inspectorului închisorii în cursul unei inspecții. Deținutul va putea să se întrețină cu inspectorul sau cu oricare alt salariat însărcinat cu inspecția, în lipsa directorului sau a altor membri ai personalului așezământului.

3) Orice deținut trebuie să aibă voie să adreseze, fără a fi cenzurat fondul, dar într-o formă legală, o cerere sau reclamație, administrației penitenciare centrale, autorității judiciare sau altor autorități competente, pe calea ce se impune.

4) Chiar dacă o cerere sau reclamație ar fi evident îndrăzneată sau lipsită de temei, ea trebuie să fie examinată fără întârziere și trebuie să se dea un răspuns deținutului în timp util.

Legătura cu lumea exterioară

37 – Deținuților trebuie să li se permită, sub supravegherea necesară, să comunice cu familiile lor și cu acelea ale prietenilor lor, în care se poate avea încredere, la intervale regulate, atât prin corespondență, cât și primind vizita acestora.

38 – 1) Deținuților originari din țări străine trebuie să li se acorde înlesniri raționale pentru a comunica cu reprezentanții lor diplomatici și consulari.

2) În ceea ce privește deținuții originari din state care nu au reprezentanți diplomatici sau consulari în țară ca și refugiații și apatrizii, acestora trebuie să li se acorde aceleași înlesniri de a se adresa reprezentanților diplomatici ai statului care este însărcinat cu interesele lor, sau oricărei autorități naționale sau internaționale care are misiunea de a-i proteja.

39 – Deținuții trebuie să fie ținuti în mod regulat la curent cu evenimentele cele mai importante, fie prin lectura ziarelor zilnice, periodice sau a publicațiilor penale speciale, fie prin emisiunile radiofonice, conferințe sau orice alt mijloc analog, autorizat sau controlat de către administrație.

Biblioteca

40 – Fiecare așezământ trebuie să aibă o bibliotecă pentru uzul tuturor categoriilor de deținuți, dotată suficient cu cărți instructive și recreative. Deținuții trebuie să fie încurajați s-o folosească cât mai mult posibil

Religia

41 – 1) Dacă așezământul cuprinde un număr suficient de deținuți aparținând aceleiași religii trebuie să fie numit sau aprobat un reprezentant calificat al acelei religii.

În caz că numărul deținuților o justifică și împrejurările o permit, măsura trebuie luată pentru mai mult timp.

2) Reprezentantul calificat sau aprobat conform paragrafului 1, trebuie să fie autorizat să organizeze periodic slujbe religioase și să facă, de fiecare dată când este indicat, vizite duhovnicești în particular, deținuților care au religia sa.

3) Dreptul de a intra în legătură cu reprezentantul calificat al unei religii nu se va refuza niciodată, nici unui deținuți. Dimpotrivă, dacă un deținut se opune vizitei unui reprezentant al unei religii, trebuie să se respecte din plin atitudinea sa.

42 – Fiecărui deținut trebuie să i se aprobe pe măsura posibilităților să-și satisfacă cerințele vieții sale religioase, participând la slujbe organizate în așezământ și să aibă asupra sa cărțile de educație și instruire religioasă ale religiei sale.

Depunerea obiectelor aparținând deținuților

43 – 1) În caz că regulamentul nu-i dă voie deținutului să păstreze asupra sa bani, obiecte de valoare, hainele și alte efecte care îi aparțin, acestea trebuie să fie depuse la loc sigur, imediat după intrarea sa în așezământ. Trebuie să se alcătuiască un inventar și acestea trebuie să fie semnat de deținut. Trebuie să se ia măsuri pentru a se păstra aceste lucruri în bună stare.

2) Aceste lucruri și banii trebuie să-i fie înapoiți la punerea sa în libertate, cu excepția banilor care a avut voie să-i cheltuiască, a obiectelor care a putut să le trimită în exterior sau a hainelor care a trebuit să fie distruse din motive de igienă. Deținutul trebuie să de descărcare pentru obiectele și banii care i- au fost restituiți.

3) Obiectele de valoare sau lucrurile trimise din exterior deținutului sunt supuse aceluiași reguli.

4) Dacă deținutul are asupra sa medicamente sau stupefiante în momentul intrării, medicul va decide asupra folosirii acestora.

Comunicarea decesului, bolii, transferului etc.

44 – 1) În caz de deces sau de boală gravă, de accident grav sau transferare a deținutului într-un așezământ pentru bolnavi mintali, directorul trebuie să informeze imediat soția (soțul) dacă deținutul este căsătorit sau ruda cea mai apropiată și în orice caz câte o persoană indicată de deținut pentru a fi informată.

2) Un deținut trebuie să fie informat imediat despre decesul sau boala gravă a unei rude apropiate. În caz de boală periculoasă a unei astfel de persoane, în caz că împrejurările permit aceasta, deținutul va trebui să fie lăsat să se ducă la căpătâiul celui bolnav, fie sub escortă, fie liber.

3) Orice deținut va avea dreptul de a informa imediat familia despre detenția sa sau despre transferarea sa la un alt loc de deținere.

Transferarea deținuților

45 – 1) În caz că deținuții sunt aduși în locul de deținere sau sunt scoși din acesta, ei trebuie să fie cât mai puțin expuși vederii, publicului și trebuie luate măsuri pentru a-i proteja de insulte, curiozitatea publicului și de orice fel de publicitate.

2) Transportul deținuților în condiții proaste de aerisire sau iluminat sau prin orice mijloc care le-ar produce o suferință fizică trebuie interzise.

3) Transportul deținuților trebuie să se facă pe cheltuiala administrației și în condiții egale pentru toți deținuții.

Personalul de penitenciar

46 – 1) Administrația penitenciară trebuie să aleagă cu grijă personalul de toate gradele, deoarece de integritatea sa, de umanitatea sa, de aptitudinile personale și comportarea profesională depinde buna funcționare a locurilor de detenție.

2) Administrația penitenciară trebuie să se străduiască neîncetat să trezească și să mențină în concepția personalului și în opinia publică convingerea că această misiune este un serviciu social de mare importanță; în acest scop trebuie să fie folosite toate mijloacele adecvate pentru a lămurii publicul.

3) Pentru a se putea realiza cele de mai sus, membrii personalului trebuie să fie folosiți permanent în calitate de cadre de penitenciare de profesie, ei trebuie să cunoască statutul agenților statului și să fie asigurați de stabilitatea serviciului, care nu depinde decât de buna lor purtare, de eficacitatea muncii lor și de aptitudinile lor fizice. Remunerarea trebuie să fie suficientă, pentru a se putea recruta și menține în serviciu bărbați și femei capabile; avantajele carierii și condițiile serviciului trebuie să fie determinate ținându-se seama de natura penibilă a muncii.

47 – 1) Personalul trebuie să aibă un suficient nivel intelectual.

2) Ei trebuie să urmeze, înainte de a intra în serviciu, un curs de pregătire generală și specială, trecând probe de ordin teoretic și practic.

3) După intrarea în serviciu și în cursul carierii, personalul trebuie să-și mențină și să-și îmbunătățească cunoștințele și capacitatea profesională, urmând cursuri de perfecționare care vor fi organizate periodic.

48 – Toți membrii personalului trebuie să se comporte în toate ocaziile și să-și îndeplinească sarcinile în așa fel, încât exemplul lor să aibă o influență bună asupra deținuților și să impună respectul.

49 – 1) Personalului i se va adăuga, după posibilități, un număr suficient de specialiști ca: psihiatri, psihologi, activiști sociali, institutori, instructori tehnici.

2) Munca activiștilor sociali, institutorilor și instructorilor tehnici trebuie să fie asigurată în mod permanent, fără a exclude munca auxiliarilor temporari sau benevoli.

50 – 1) Directorul unui loc de deținere trebuie să fie suficient calificat pentru sarcina sa prin caracterul său, capacitățile sale administrative, o pregătire adecvată și experiența sa în acest domeniu.

2) El trebuie să-și consacre tot timpul funcției sale oficiale; aceasta nu poate fi secundară.

3) El trebuie să locuiască în așezământ sau în imediata apropiere a acestuia.

4) Când două sau mai multe așezăminte sunt sub conducerea unui singur director, acesta trebuie să le viziteze pe fiecare la intervale dese. Fiecare din aceste așezăminte trebuie să aibă în fruntea sa un cadru responsabil, care să locuiască acolo.

51 – 1) Directorul sau ajutorul său și majoritatea celorlalți membri ai personalului așezământului trebuie să vorbească limba majorității deținuților sau o limbă înțeleasă de majoritatea acestora.

2) Trebuie să se recurgă la serviciile unui interpret, de fiecare dată când aceasta este necesar.

52 – 1) În așezămintele suficient de mari pentru a fi nevoie de serviciile unuia sau a mai multor medici care își consacră întregul lor timp acestei sarcini, cel puțin unul din aceștia trebuie să locuiască în așezământ sau în imediata apropiere a acestuia.

2) În celelalte așezăminte, medicul trebuie să facă vizite în fiecare zi și să locuiască destul de aproape pentru a fi gata să intervină fără întârziere în cazurile de urgență.

53 – 1) Într-un așezământ mixt, secția de femei trebuie să fie pusă sub conducerea unui cadru feminin de răspundere, care trebuie să aibă în păstrare toate cheile acestei secții a așezământului.

2) Nici un cadru de sex masculin nu are voie să pătrundă în secția de femei fără a fi însoțit de un membru feminin al personalului.

3) Numai cadre feminine au voie să asigure supravegherea femeilor deținute. Aceasta nu exclude totuși ca pentru motive profesionale, cadre de sex masculin și anume medici și institutori, să nu-și exercite funcțiile lor în așezămintele sau secțiile rezervate femeilor.

54 – 1) Cadrele locurilor de deținere nu trebuie să utilizeze în raporturile lor cu deținuții forța, decât în caz de legitimă apărare, de tentativă de evadare sau de rezistență prin forță sau prin nemișcare la un ordin bazat pe legi sau regulamente. Cadrele care recurg la forță trebuie să limiteze folosirea acesteia la strictul necesar și să raporteze imediat incidentul directorului așezământului.

2) Membrii personalului de penitenciar trebuie să facă un antrenament fizic special care să le permită a stăpâni deținuții violenți.

3) Exceptând împrejurările speciale, agenții care asigură un serviciu care îi pune în contact direct cu deținuții nu trebuie să fie înarmați. De altfel nu se va încredința niciodată o armă unui membru al personalului, fără ca acesta să fi fost instruit în mânăuirea acesteia.

Inspecția

55 – Inspectorii calificați și experimentați, numiți de o autoritate competentă vor trebui să procedeze la inspectarea regulată a locurilor de deținere și serviciilor penitenciare. Ei vor veghe mai ales asupra faptului ca acestea să fie administrate conform legilor și reglementărilor în vigoare și în scopul atingerii obiectivelor serviciilor penitenciare (penale) și corecționale.

PARTEA A DOUA

reguli aplicabile la categorii speciale

a – deținuții condamnați

Principii conducătoare

56 – Principiile conducătoare care urmează, au ca scop a defini spiritul în care sistemele penitenciare trebuie să fie administrate și obiectivele la care trebuie să tindă în conformitate cu declarația făcută în observația preliminară 1 a prezentului text.

57 – Încarcerarea și celelalte măsuri care au ca efect izolarea deținutului de lumea exterioară sunt întristătoare prin însăși faptul că ele îl privează pe deținut de dreptul de a dispune de persoana sa, lipsindu-l de libertatea sa. Sub rezerva măsurilor de segregare justificate sau a menținerii disciplinei, sistemul penitenciar nu trebuie deci să agraveze suferințele inerente unei astfel de situații.

58 – Scopul și justificarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate sunt de fapt de a proteja societatea împotriva crimei. Un astfel de scop nu va fi atins decât dacă perioada de privare de libertate este în folosul de a obține, în măsura posibilului, ca delicventul, o dată pus în libertate, să nu fie numai dornic dar și capabil de a trăi respectând legea și îngrijindu-se de nevoile sale.

59 – În acest scop regimul penitenciar trebuie să facă apel la toate mijloacele curative, educative, morale, spirituale și altele și la toate formele de asistență de care poate dispune, căutând să le aplice în conformitate cu nevoile tratamentului individual al delicvenților.

60 – 1) Regimul locurilor de deținere trebuie să caute să reducă diferențele care pot exista între viața din închisoare și viața liberă, în măsura în care aceste diferențe tind să slăbească simțul de responsabilitate al deținutului sau respectul demnității persoanei sale.

2) Înainte de sfârșitul executării unei pedepse sau măsuri, este de dorit să se ia măsurile necesare pentru a asigura deținutului o revenire progresivă la viața în societate. Acest scop va putea fi atins după caz, de către un regim pregătitor al eliberării organizat chiar în locul de deținere sau în al așezământ apropiat sau printr-o punere în libertate de probă sau control, în care nu trebuie să fie încredințat poliției, dar care va cuprinde o asistență socială eficace.

61 – Tratamentul nu trebuie să pună accentul pe excluderea deținuților din societate, ci dimpotrivă, pe faptul că ei continuă să facă parte din ea. În acest scop, trebuie recurs în măsura posibilului, la cooperarea organismelor comunității pentru a ajuta personalul locului de deținere în sarcina sa, de reclasare a deținuților. Asistenții sociali, în colaborare cu locurile de deținere, să aibă misiunea de a menține sau a ameliora relațiile deținutului cu familia sa și cu autoritățile sociale care îi pot fi folositoare. Trebuie să se facă demersuri în vederea salvagădării, în măsura compatibilă cu legea și

pedeapsa de executat, a drepturilor referitoare la interesele civile, beneficiul drepturilor siguranței sociale și a altor avantaje sociale ale deținuților.

62 – Serviciile medicale ale așezământului să se străduiască să descopere și să trateze toate deficiențele sau maladiile fizice sau mintale care ar putea fi un obstacol la reclasarea unui deținut. În acest scop, orice tratament medical, chirurgical sau psihiatric găsit necesar, trebuie să fie aplicat.

63 – 1) Realizarea acestor principii impune individualizarea tratamentului și în acest scop un sistem maleabil de clasificare a deținuților în grupe; este deci de dorit ca aceste grupe să fie amplasate în așezăminte distincte, unde fiecare grupă să poată primi tratamentul adecvat.

2) Aceste așezăminte nu trebuie să prezinte aceeași securitate pentru fiecare grupă. Este de dorit să se prevadă grade de securitate în conformitate cu nevoile diferitelor grupe. Așezămintele deschise, prin însuși faptul că ele nu prevăd măsuri de securitate fizică împotriva evadărilor, dar în această privință se lasă în grija autodiscipliniei deținuților, dau deținuților aleși cu grijă condițiile cele mai favorabile pentru reclasarea lor.

3) Este de dorit ca în așezămintele închise, individualizarea tratamentului să nu fie împiedicată, datorită numărului prea mare de deținuți. În unele țări se evaluează că efectivele unor asemenea locuri de deținere nu trebuie să depășească 500. În așezămintele deschise efectivele trebuie să fie de asemenea cât mai reduse.

Dimpotrivă, este prea puțin de dorit a se menține așezăminte care sunt prea mici pentru a se putea organiza în ele un regim convenabil.

64 – Datoria societății nu încetează la punerea în libertate a unui deținut. Ar trebui deci să se dispună de organisme guvernamentale sau particulare capabile să-i aducă deținutului pus în libertate, un ajutor eficient, după ieșirea din penitenciar, care să tindă a micșora prejudiciile personale și care să-i permită a se reclasa în colectivitate.

Tratament

65 – Tratamentul indivizilor condamnați la o pedeapsă sau măsură privativă de libertate trebuie să aibă ca scop, atât cât permite durata condamnării, de a crea în ei voința și aptitudinile care să le dea posibilitatea ca după liberarea lor să trăiască respectând legea și satisfăcându-și nevoile lor. Acest tratament trebuie să fie de natură a le menaja respectul față de ei însuși, și a le dezvolta simțul lor de răspundere.

66 – 1) În acest scop trebuie să se recurgă mai ales la preocupările religioase în țările în care aceasta este posibil, la instruirea, la orientarea și la calificarea profesională, la mijloacele asistenței sociale individuale, sfatul referitor la serviciu, la dezvoltarea fizică și la educația caracterului moral, în conformitate cu nevoile individuale ale fiecărui deținut. Trebuie să se țină seama de trecutul social și criminal al condamnatului, de capacitățile sale și aptitudinile fizice și mintale, de înclinațiile sale personale, de durata condamnării și perspectivele sale de reclasare.

2) Pentru fiecare deținut condamnat la o pedeapsă sau măsură de o anumită durată, directorul așezământului trebuie să primească în timpul cel mai scurt posibil de la intrarea acestuia, rapoarte complete asupra diverselor aspecte menționate la paragraful precedent. Aceste rapoarte trebuie întotdeauna să cuprindă pe acela al unui medic, pe cât posibil specializat în psihiatrie, asupra condiției fizice și mintale a deținutului.

3) rapoartele și alte acte valabile vor fi introduse în dosarul individual. Acest dosar va fi ținut la zi și clasat în asemenea mod, încât să poată fi consultat de către personalul răspunzător, de fiecare dată când este nevoie.

Clasificație și individualizare

67 – Scopurile clasificării trebuie să fie:

- a) de a-i împiedica pe deținuții care, în baza trecutului lor criminal sau a relelor deprinderi, ar exercita o influență nefastă asupra celorlalți deținuți;
- b) de a-i împărți pe deținuți în grupe, cu scopul de a ușura tratamentul lor în vederea readaptării lor sociale.

68 – Trebuie să se înființeze, în măsura posibilităților, așezăminte separate sau secții deosebite într-un așezământ pentru tratamentul diferitelor grupe de deținuți.

69 – Îndată ce este posibil, după primire și după un studiu al personalității fiecărui deținut condamnat la o pedeapsă sau măsură de o anumită asprime, trebuie să se pregătească un program de tratament pentru el, în lumina datelor de care dispune asupra nevoilor sale, capacităților sale și a stării sale de spirit.

Recompense

70 – În fiecare așezământ trebuie să se instaureze un sistem de recompense adaptat diferitelor grupe de deținuți și diferitelor metode de tratament, pentru a încuraja buna purtate, a dezvolta simțul răspunderii și a stimula interesul și cooperarea deținuților la tratamentul lor.

Munca

71 – 1) Munca de penitenciar nu trebuie să aibă un caracter degradant.

2) Toți deținuții condamnați sunt supuși obligației muncii, ținându-se seama de aptitudinile lor fizice și mintale, astfel cum acestea vor fi determinate de către medic.

3) Trebuie să li se dea deținuților o muncă productivă îndestulătoare pentru a-i ocupa pe durata normală a unei zile de lucru.

4) Această muncă trebuie să fie, pe cât posibil, de natură a menține sau a mări capacitatea lor de a-și câștiga în mod cinstit existența după punerea în libertate.

5) Trebuie să li se dea deținuților o pregătire profesională folositoare de pe urma căreia să poată câștiga și aceasta mai ales pentru cei tineri.

6) În limitele compatibile cu o selecție profesională rațională și exigențele administrației și ale disciplinei de penitenciar, deținuții trebuie să-și poată alege genul de muncă pe care doresc s-o îndeplinească.

72 – 1) Organizarea și metodele muncii penale trebuie să se apropie pe cât posibil de acelea care se aplică unei munci asemănătoare în exteriorul așezământului, în vederea pregătirii deținuților pentru condițiile normale ale muncii libere.

2) Totuși interesarea deținuților și pregătirea lor profesională nu trebuie să fie subordonate dorinței de a se realiza un beneficiu prin munca penală.

73 – 1) Întreprinderile industriale și fermele penitenciarelor trebuie să fie conduse de preferință de către administrație și nu de către persoane particulare.

2) În caz că se folosesc deținuți pentru munci care nu sunt controlate de către administrație, ei trebuie totuși puși sub supravegherea personalului de penitenciar. Afară de cazul când munca trebuie îndeplinită pentru alte departamente de stat, persoanele cărora li se execută această muncă trebuie să-i plătească administrației salariul normal datorat pentru această muncă, ținând cont totodată de randamentul deținuților.

74 – 1) Măsurile prescrise pentru a proteja securitatea și sănătatea muncitorilor liberi trebuie luate în egală măsură și în așezămintele de penitenciare.

2) Trebuie să se dea dispoziții privind despăgubirile ce se cuvin deținuților accidentați prin muncă sau boli profesionale, condițiile fiind aceleași ca pentru muncitorii liberi.

75 – 1) Numărul maxim zilnic și săptămânal al orelor de muncă pentru deținuți trebuie să fie fixat prin lege sau regulament administrativ, ținându-se seama de reglementările sau uzanțele locale aplicate muncitorilor liberi.

2) Orele astfel stabilite trebuie să îngăduie o zi de repaus pe săptămână și suficient timp pentru instruire și celelalte activități prevăzute de tratamentul și readaptarea deținuților.

76 – 1) Munca deținuților trebuie să fie remunerată într-o formă echitabilă.

2) Regulamentul trebuie să permită deținuților să folosească cel puțin o parte din remunerația lor pentru cumpărarea obiectelor îngăduite care sunt destinate uzului personal și de a trimite o altă parte familiei lor.

3) Regulamentul ar trebui să prevadă de asemenea ca o parte a remunerației să fie rezervată de către administrație pentru a constitui un peculiu care va fi remis deținutului în momentul punerii sale în libertate.

Instruire și îndeletniciri plăcute

77 – 1) Trebuie să se ia măsuri pentru a se desfășura instruirea tuturor deținuților capabili de a profita de aceasta, inclusiv instruirea religioasă în țările unde aceasta este posibil. Instruirea

analfabeților și a tinerilor deținuți trebuie să fie obligatorie și administrația trebuie să veghere cu atenție asupra acesteia.

2) După posibilități, instruirea deținuților trebuie să fie coordonată cu sistemul învățământului public pentru ca aceștia să poată continua pregătirea lor fără dificultăți, după punerea în libertate.

78 – Pentru bunăstarea fizică și mintală a deținuților trebuie să se organizeze în toate așezămintele, activități recreative și culturale.

Relații sociale, ajutor postpenal

79 – O atenție deosebită trebuie să se dea menținerii și îmbunătățirii relațiilor dintre deținut și familia sa, dacă acestea sunt de dorit în interesul celor două părți.

80 – Trebuie să se țină seama, chiar de la începutul condamnării, de viitorul deținutului după punerea sa în libertate. Acesta trebuie să fie încurajat să mențină sau să stabilească relații cu persoane sau organe din exterior care să poată favoriza interesele familiei sale ca și propria sa readaptare socială.

81 – 1) Serviciile și organele, oficiale sau nu, care ajută deținuții puși în libertate să-și regăsească locul lor în societate, trebuie, după posibilități, să procure deținuților puși în libertate, actele și piesele de identitate necesare, să le asigure o locuință, loc de muncă, haine potrivite și adecvate climei și anotimpului, ca și mijloacele necesare pentru a ajunge la destinație și pentru a rezista în timpul perioadei care urmează imediat după punerea în libertate.

2) Reprezentanții aprobați ai acestor organe trebuie să aibă acces în așezământ și să poată lua legătura cu deținuții. Avizul lor cu privire la proiectele de reclasare ale unui deținut trebuie să fie cerut încă la începutul condamnării.

3) Este de dorit ca activitatea acestor organe să fie pe cât posibil centralizată sau coordonată pentru ca să se poată asigura cea mai bună folosire a eforturilor lor.

B – DEȚINUȚI ALIENAȚI ȘI ANORMALI MINTAL

82 – 1) Alienații nu trebuie să fie deținuți în închisori și trebuie să se ea dispoziții pentru a fi transferați imediat ce este posibil, în așezăminte pentru bolnavi mintal.

2) Deținuții atinși de alte afecțiuni sau anormalități mintale trebuie să fie ținuți sub observație și tratați în instituții specializate subordonate unei conduceri medicale.

3) În timpul șederii lor în închisoare, aceste persoane trebuie să fie sub supravegherea specială a unui medic.

4) Serviciul medical sau psihiatric al așezămintelor penale trebuie să asigure tratamentul psihiatric al tuturor celorlalți deținuți care au nevoie de un astfel de tratament.

83 – Este de dorit să se ia măsuri, de acord cu organele competente, pentru ca tratamentul psihiatric să fie continuat, dacă este necesar, după punerea în libertate și să fie asigurată socială postpenală cu caracter psihiatric.

C – PERSOANELE ARESTATE SAU ÎN DETENȚIE PREVENTIVĂ

84 – 1) Orice individ arestat sau încarcerat din cauza unor infracțiuni la legea penală și care se găsește deținut fie în localurile poliției fie într-un local de prevenție, dar care încă nu a fost judecat, este denumit „prevenit” în dispozițiile care urmează.

2) Prevenitul se bucură de prezumția de nevinovăție și trebuie să fie tratat în consecință.

3) Fără prejudicierea dispozițiilor legale, referitor la protecția libertății individuale sau fixând procedura de urmat față de preveniți, aceștia din urmă vor beneficia de un regim special, ale cărui reguli menționate mai jos, se mărginesc să fixeze punctele esențiale.

85 – 1) Preveniții trebuie să fie separați de deținuții con-damnați.

2) Tinerii preveniți trebuie să fie separați de adulți. În principiu ei trebuie să fie deținuți în așezăminte separate.

86 – Preveniții trebuie să fie cazați în camere individuale, sub rezerva obiceiurilor locale diferite în concordanță cu clima.

87 – În limitele compatibile cu buna orânduială din așezăminte, preveniții pot, dacă doresc, să se hrănească pe cheltuiala lor procurându-și hrana din exterior prin intermediul administrației, al

familiei lor sau al prietenilor lor. În caz contrar, administrația trebuie să rezolve problema alimentării lor.

88 – 1) Unui prevenit trebuie să i se aprobe să poarte hainele personale dacă acestea sunt curate și corespunzătoare.

2) Dacă poartă uniforma așezământului, aceasta trebuie să fie diferită de uniforma condamnaților.

89 – Preveniților trebuie să li se dea întotdeauna posibilitatea de a munci, dar nu pot fi obligați la aceasta. Dacă muncesc, ei trebuie să fie remunerați.

90 – Oricărui prevenit trebuie să i se aprobe procurarea în contul său sau al unui terț, de cărți, ziare, a materialului necesar pentru scris ca și a altor mijloace de ocupație, în limitele compatibile cu interesul administrației, cu securitatea și buna orânduială din așezământ.

91 – Unui prevenit trebuie să i se dea voie să primească vizita și îngrijirea propriului său medic sau dentist, dacă cererea sa este bine întemeiată și dacă este în stare să suporte cheltuiala.

92 – Un preventiv trebuie să poată informa imediat familia sa asupra detenției și i se vor acorda toate înlesnirile legale pentru a putea comunica cu aceasta și cu prietenii săi și a primi vizita acestor persoane, cu singura condiție a respectării restricțiilor și a supravegherii care sunt necesare în interesul aplicării dreptății, securității și a bunei rânduieli din așezământ.

93 – Unui prevenit trebuie să i se aprobe să ceară desemnarea unui avocat din oficiu, dacă această asistență este prevăzută și să primească vizite ale avocatului său în vederea apărării sale. El trebuie să poată pregăti și remite acestuia instrucțiunile confidențiale. În acest scop trebuie să i se dea, dacă doresc, material pentru scris. Întrevederile între prevenit și avocatul său pot fi în văzul, dar nu pot fi în auzul unui cadru de poliție sau al așezământului.

D – CONDAMNAȚII PENTRU DATORII ȘI LA ÎNCHISOAREA CIVILĂ

94 – În țările în care legea prevede închisoarea pentru datorii și alte forme de închisoare pronunțate prin decizie judecătorească în urma unei proceduri nepenale, acești deținuți nu trebuie să fie supuși la restricții în plus, nici să fie tratați cu mai multă severitate decât este necesar pentru a asigura securitatea și pentru a menține ordinea. Tratamentul lor nu trebuie să fie mai puțin indulgent decât acela al preveniților, dar sub rezerva obligației eventuale de a munci.

B – RECRUTAREA, PREGĂTIREA ȘI STATUTUL PERSONALULUI DE PENITENCIAR

Rezoluția adoptată la 1 septembrie 1955

Primul Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților.

Adoptând asupra problemei recrutării și pregătirii personalului penitenciarelor recomandările anexate la prezenta rezoluție,

1 – Roagă pe secretarul general, în conformitate cu dispozițiile paragrafului „d” al anexei la rezoluția 415 (V) a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite, să supună aceste recomandări Comisiei problemelor sociale a Consiliului economic pentru aprobare;

2 – Exprimă speranța că Consiliul economic și social va aproba aceste recomandări să că va atrage asupra lor atenția guvernelor cu indicația ca acestea să se inspire din ele, pe măsura posibilităților, atunci când elaborează reforme legislative și administrative;

3 – Exprimă în sfârșit dorința ca Consiliul economic și social să roage secretarul general de a asigura difuzarea cea mai largă posibilă a acestor recomandări și îi dă dreptul să primească periodic informări în materie, din diverse țări și să asigure publicarea acestor informări.

ANEXA

recomandări privind recrutarea și pregătirea personalului pentru penitenciare

a – concepția modernă a serviciului de penitenciar

I – Natura unui serviciu social

1 – Este momentul de a sublinia transformarea care are drept consecință pentru personalul de penitenciar, concepția nouă a sarcinii sale; sin simpli gardieni au devenit membrii unui important serviciu social care solicită competență, o pregătire adecvată și o colaborare armonioasă între toți membrii săi.

2 – Va trebui să se depună eforturi de a trezi și menține în opinia publică și i spiritul personalului, această înțelegere a naturii serviciului în închisori și în acest scop va trebui să se folosească toate mijloacele adecvate pentru a lămuri publicul.

II – Specializarea funcțiilor

1 – Această concepție nouă se traduce prin tendința de a adăuga personalului un număr mereu mai mare de specialiști ca: medici, psihiatri, psihologi, asistenți sociali, învățători, instructori tehnici.

2 – Această evoluție este sănătoasă și se recomandă a fi primită favorabil de către guverne, chiar dacă atrage după sine creșteri de cheltuieli.

III – Coordonarea

1 – Specializarea crescând poate totuși să contrarieze o aplicare a tratamentului de penitenciar și să pună probleme pentru coordonarea activităților diferitelor sectoare de personal specializat.

2 – De asemenea este necesar a se asigura, în ceea ce privește tratamentul deținuților, o muncă colectivă a tuturor specialiștilor interesați.

3 – De altfel, pare necesar ca, fie prin alcătuirea unui comitet de coordonare, fie prin orice alt mijloc, să se ia măsuri ca toate serviciile specializate să fie organizate după o metodă uniformă. Procedându-se astfel va fi de altfel chiar mai bine să se dea membrilor personalului o înțelegere clară a diverselor aspecte ale problemelor analizate.

B – STATUTUL PERSONALULUI ȘI CONDIȚIILE DE SERVICIU

IV – Statutul funcției publice

Membrii personalului penitenciarelor folosiți permanent va trebui să aibă statutul agenților de stat, adică:

a) să fie în serviciul conducerii țării sau statului și în consecință să fie supuși regulamentelor funcțiilor publice;

b) să fie recrutați după reguli de selecție determinate, de exemplu, prin concurs;

c) să fie siguri de stabilitatea serviciului, aceasta depinzând numai de buna lor purtare, de eficacitatea lor și de condiția lor fizică;

d) să se bucure de un statut permanent care să le dea dreptul la avantajele unei cariere administrative, astfel ca: promovare, securitate socială, prestigiu aferent funcției și dreptul la retragere (trecerea în rezervă) sau la pensie.

V – Funcții permanente

1 – Cu excepția unor categorii de specialiști și a unor tehnicieni, personalul penitenciarelor trebuie să-și consacre întregul timp de muncă sarcinii sale și să fie folosit în consecință în mod permanent.

2 – În special, funcția de director al așezământului nu poate fi auxiliară.

3 – Funcțiile de lucrători sociali, de învățători și de instructori tehnici trebuie să fie asigurate cu personal care lucrează permanent, dar fără a se exclude serviciile auxiliarilor temporari.

VI – Condiții de muncă în general

1 – Personalul de penitenciare trebuie să beneficieze de condiții de muncă de natură să atragă și să rețină persoanele cele mai pregătite profesional.

2 – Salariile și celelalte avantaje ale carierei nu trebuie să fie legate în mod arbitrar de cele ale altor salariați dar trebuie să fie calculate în funcție de munca ce trebuie efectuată într-un sistem penitenciar modern, sarcină complexă, anevoioasă și care este de natura unui serviciu social important.

3 – Personalului i se vor repartiza locuințe convenabile, suficiente ca număr și situate în apropierea așezământului.

VII – Organizarea militară a personalului

1 – Personalul de penitenciar trebuie să aibă un caracter civil, cu ierarhia necesară în acest gen de administrare.

2 – personalul de supraveghere trebuie să fie organizat în conformitate cu regulile disciplinare ale așezământului penitenciar pentru a menține deosebirile de grad și ordinea necesară.

3 – Personalul trebuie să fie recrutat special, ci nu compus din membrii detașați din forțele armate, poliție sau alte servicii publice.

VIII – Portul armelor

1 – În afara împrejurărilor speciale, agenții care asigură u serviciu care îi pune în contact direct cu deținuții, nu au voie să fie înarmați.

2 – Nu este voie a se încredința o armă unui membru al personalului, dacă acesta nu a fost instruit asupra mânăuirii acesteia.

3 – Este de dorit ca serviciul de supraveghere să fie asigurat de către personalul de penitenciar.

C – RECRUTAREA PERSONALULUI

IX – Autoritate competentă și metode administrative generale

1 – Pe cât posibil recrutarea personalului va trebui să fie centralizată, ținând seama de structura fiecărui stat și se va face sub conducerea administrației penitenciare superioare sau centrale.

2 – Dacă alte organe ale statului – cum ar fi o comisie formată din agenți de stat, - sunt însărcinate cu recrutarea, administrația penitenciară nu poate fi obligată să admită un candidat pe care ea nu-l consideră apt a-și exercita funcția.

3 – Trebuie să se dea dispoziții pentru a se elimina influența politică în momentul recrutării candidaților pentru posturi ale administrației penitenciare.

X – Condiții generale de recrutare

1 – Administrația penitenciară trebuie să dea dovadă de o vigență specială în alegerea personalului și să nu rețină decât candidații care reunesc condițiile cerute de integritate, de umanitate, de competență și de aptitudine fizică.

XI – Personalul de supraveghere

1 – Acest personal trebuie să aibă un nivel intelectual suficient de ridicat pentru a-i permite să se achite de misiunea sa, într-o formă eficace și de a lua parte la cursuri de pregătire care vor ținute în cadrul serviciului.

2 – Se recomandă ca fără a se prejudicia examenele sau concursurile de admitere, candidații pentru administrația penitenciară să fie supuși la teste științifice, permițând evaluarea capacității lor intelectuale și profesionale și a aptitudinilor lor fizice.

3 – Candidații admiși trebuie să efectueze o perioadă de stagiu care să permită autorităților competente să-și formeze o părere asupra personalității, caracterului și aptitudinilor lor.

XII – Administrația superioară

Numirilor în funcții ale administrației superioare a serviciilor de penitenciare trebuie să li se acorde o grijă deosebită; se vor avea în vedere numai persoanele care posedă o pregătire adecvată și care au acumulat cunoștințe și o experiență în cantități suficiente.

XIII – Personalul de conducere

1 – Directorii sau directorii adjuncți ai așezămintelor trebuie să fie calificați în suficiență măsură pentru sarcina lor, prin caracterul lor, capacitatea lor administrativă, pregătirea și experiența lor în acest domeniu.

2 – Ei vor trebui să aibă o cultură generală bună și să se distingă prin vocația pentru această misiune. Ar fi necesar să se recurgă la persoane având o pregătire specializată constând dintr-o pregătire adecvată muncii de penitenciare.

XIV – Personalul specializat și personalul administrativ

1 – Personalul chemat să exercite funcții specializate, inclusiv funcții administrative, trebuie să posedă aptitudini profesionale sau tehnice necesare, care diferă după funcția de care este vorba.

2 – Pentru recrutarea personalului specializat trebuie să se țină seama de certificate pentru cunoștințe profesionale sau de titluri universitare care fac parte din pregătirea specializată.

3 – Se recomandă a se prefera candidații care, în plus față de aceste calificări profesionale, prezintă o a doua diplomă sau un al doilea titlu sau posedă o experiență specializată în domeniul penitenciar.

XV – Personalul așezămintelor pentru femei

Așezămintele pentru femei trebuie să aibă personal feminin. Aceasta nu exclude totuși ca pentru motive profesionale, cadre de sex masculin și anume medici și învățători, să nu-și exercite atribuțiile lor în așezămintele sau secțiile rezervate femeilor. Personalul feminin fie că este laic sau religios, trebuie să posede în măsura posibilităților, aceleași calități ca acelea care se pretind personalului așezămintelor pentru bărbați.

D – PREGĂTIREA PROFESIONALĂ

XVI – Pregătirea prealabilă angajării definitive

Înainte de a intra în serviciu, personalul de penitenciare trebuie să urmeze un curs de pregătire generală privind problemele sociale și o pregătire specială; de asemenea trebuie să reușească la probe de ordin teoretic și practic.

XVII – Personalul de supraveghere

1 – Se recomandă a se institui un program de pregătire profesională pentru personalul de supraveghere. Sugestiile care urmează vor putea servi ca exemplu pentru organizarea unui sistem de pregătire în trei faze.

2 – Prima fază care s-ar desfășura într-un așezământ penitenciar ar fi destinată familiarizării candidaților cu probleme profesionale, permițând totodată a se controla dacă ei posed calități necesare. În timpul acestei prime faze nu i se va încredința nici o responsabilitate celui în cauză, activitatea acestuia rămânând în permanență sub controlul unui agent de serviciu. Directorul va alcătui pentru candidați un învățământ elementar asupra subiectelor de ordin practic.

3 – În timpul celei de a doua faze, candidații vor trebui să frecventeze o școală sau să urmeze cursuri organizate de către administrația penitenciară superioară sau centrală, care va trebui să răspundă de pregătirea teoretică și practică a agentului în materiile profesionale. S-ar dezvolta mai ales tehnica relațiilor cu deținuții, făcându-se apel la noțiuni elementare de psihologie și de criminologie. Cursurile să cuprindă mai ales lecții asupra elementelor științei penitenciare, administrației penitenciare, dreptului penal și materii înrudite.

4 – În primele două faze ar fi avantajos să fie admiși candidații și să se formeze grupe cu aceștia pe de o parte pentru a nu fi utilizați prea devreme în muncă, iar pe de altă parte pentru a se ușura organizarea sesiunilor de cursuri.

5 – A treia fază, destinată candidaților care nu au fost eliminați în timpul primelor două și care au dat dovadă de un interes viu și de vocație pentru muncă, va consta dintr-o folosire efectivă în muncă, în cursul căreia agentul va trebui să facă dovadă de totalitatea calităților care se așteaptă de la el. De altfel, trebuie să i se dea posibilitatea agentului să urmeze cursuri de studii superioare în psihologie, criminologie, drept penal, penologie și alte ramuri înrudite.

XVIII – Personal de conducere

1 – Dat fiind diversitatea metodelor aplicate în diversele țări la ora actuală, se impune a se recunoaște într-o formă generală necesitatea unei suficiente pregătiri pe care ar trebui s-o aibă directorii și directorii adjuncți înainte de numirea lor, în conformitate cu paragraful XIII de mai sus.

XIX – Personal specializat

Condițiile de recrutare determină pregătirea inițială care se cere candidaților pentru funcțiile specializate ale serviciului de penitenciar, în conformitate cu paragraful XIV de mai sus.

XX – Institute regionale de pregătire profesională

Se impune a se încuraja înființarea de institute regionale pentru pregătirea personalului așezămintelor penitenciare și corecționale.

XXI – Antrenament fizic și antrenament în mânăuirea armelor

1 – Membrii personalului de penitenciar trebuie să facă un antrenament fizic special care să le permită a-i stăpâni pe deținuții violenți, prin mijloace prevăzute de către autorități și în conformitate cu dispozițiile legale și regulamentele în materie.

2 – Aceia dintre membrii personalului cărora li se încredințează arme trebuie să fi fost antrenați în mânăuirea lor și instruiți asupra ordinelor referitoare la folosirea acestora.

XXII – Pregătirea în cursul serviciului

1 – După intrarea în serviciu și în cursul carierei, personalul va trebui să-și mențină și să-și perfecționeze cunoștințele și capacitatea profesională urmând cursuri de perfecționare care vor fi organizate periodic.

2 – Personalul de supraveghere trebuie să primească și în timpul serviciului o pregătire referitoare mai mult la problemele de principiu și de metodă, decât la studiul strict al regulamentelor.

3 – Când se pretinde o pregătire specială anumită, ea trebuie să fie făcută pe cheltuiala statului și cei care își însușesc această pregătire trebuie să primească salariul și alocațiile aferente conform gradelor lor. Pregătirea complimentară necesară unui membru al personalului pentru a obține promovare, poate fi făcută în contul acestuia și în timpul său liber.

XXIII – Grupe de discuții, vizite la așezăminte, cicluri de studii pentru cadrele superioare

1 – Se recomandă a se organiza pentru cadrele de conducere ședințe de discuții, în care vor fi tratate cu precădere subiecte de interes practic, față de probleme teoretice, completându-se cu vizitarea unor așezăminte de diferite categorii, inclusiv așezămintele care nu depind de administrația penitenciară. Este de dorit a invita la aceste ședințe specialiști din țări străine.

2 – De asemenea, se recomandă a se organiza schimburi între diverse țări pentru a se permite acestui personal a efectua stagii în așezămintele străine.

XXIV – Consultații, vizite, ședințe, pentru întregul personal

1 – Se impune să se prevadă mijloace pentru consultarea personalului, care ar da membrilor tuturor categoriilor de personal de penitenciar ocazia de a-și exprima părerea asupra metodelor folosite pentru tratamentul deținuților. De altfel, cu întregul personal trebuie organizate conferințe, vizite la alte așezăminte și dacă este posibil cicluri de studii periodice.

C – AȘEZĂMINTE PENITENCIARE ȘI CORECȚIONALE DESCHISE

Rezoluția adoptată la 29 august 1955

Primul Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, Adoptând, asupra problemei așezămintelor penitenciare și corecționale deschise, recomandările anexate la prezenta rezoluție,

1 – Roagă pe secretarul general, în conformitate cu dispozițiile paragrafului „d” al anexei la rezoluția 415 (V) a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite să supună aceste recomandări Comisiei problemelor sociale ale Consiliului economic și social pentru aprobare.

2 – Exprimă speranța că Consiliul economic și social va aproba aceste recomandări să ca va atrage asupra lor atenția guvernelor, indicându-le să se inspire în măsura posibilităților în activitatea lor în materie și cu ocazia elaborării de reforme legislative și administrative.

3 – Exprimă în sfârșit dorința ca Consiliul economic și social să-l roage pe secretarul general să asigure difuzarea cea mai largă posibilă a acestor recomandări și îi dă dreptul să primească periodic informări în materie, din diverse țări și să asigure publicarea acestor informări.

RECOMANDĂRI PRIVIND AȘEZĂMINTELE PENITENCIARE ȘI CORECȚIONALE DESCHISE

I – Așezământul deschis se caracterizează prin absența măsurilor de prevenire materiale și fizice împotriva evadării (astfel ca ziduri, lacăte, bare, supraveghetori înarmați sau alți supraveghetori însărcinați cu securitatea așezământului) ca și printr-un regim bazat pe o disciplină liber consimțită și pe sentimentul răspunderii deținuților față de colectivul în care trăiesc. Acest regim încurajează deținutul să uzeze de libertățile oferite, fără a abuza de acestea. Acestea sunt caracteristicile care deosebesc așezământul deschis de alte tipuri de așezăminte, dintre care unele se inspiră chiar din aceste principii, dar fără a le realiza complet.

II – Așezământul deschis trebuie, în principiu, să fie o instituție autonomă; el poate, totuși, în caz de nevoie, să fie anexat la un așezământ de alt tip, formând o secție a acestuia.

III – După sistemul penitenciar propriu fiecărei țări, deținuții pot fi afectați acestui gen de așezământ, fie de la începutul pedepsei lor, fie după ce au îndeplinit deja o parte a acesteia într-un așezământ de alt tip.

IV – Criteriile de aplicat pentru selecționarea deținuților care urmează a fi admiși în așezămintele deschise trebuie să fie nu apartenența lor la o categorie penală sau penitenciară, nici durata

pedepsei, ci aptitudinea delicventului de a se adapta la regimul deschis și faptul că acest tratament are mai multe posibilități de a favoriza readaptarea sa socială decât tratamentul potrivit altor forme de detenție. Selecționarea trebuie pe cât posibil să se facă pe baza unui examen medico-psihologic și a unei anchete sociale.

V – Deținutul care se dovedește incapabil a se adapta tratamentului într-un așezământ deschis sau a cărui purtare dăunează în mod serios buna funcționare a acestui așezământ sau influențează supărător comportamentul celorlalți deținuți, trebuie să fie transferat într-un așezământ de alt tip.

VI – Succesul așezământului depinde mai ales de condițiile următoare:

- a) Când așezământul este situat la țară, izolarea sa să fie astfel încât să nu constituie un obstacol pentru atingerea țelului fixat instituției sau o greutate excesivă pentru personal.
- b) În vederea facilității reclasării sociale a deținuților, aceștia trebuie să fie folosiți la munci care să-i pregătească pentru exercitarea unei meserii folositoare și rentabile, după punerea lor în libertate. Chiar dacă recurgerea la munci agricole este avantajoasă, este fără îndoială de dorit a se prevedea ateliere care să permită de asemenea deținuților de a primi o calificare profesională și pentru industrie.
- c) Pentru ca readaptarea socială să acționeze într-un climat de încredere, trebuie ca personalul să cunoască și să știe să înțeleagă caracterul și nevoile speciale ale fiecărui deținut și să fie apt să exercite o influență favorabilă asupra moralului. Acest personal trebuie să fie ales în consecință.
- d) Pentru același motiv, numărul deținuților trebuie să rămână în limitele care să permită directorului așezământului și personalului superior să cunoască bine pe fiecare din ei.
- e) Este necesar a se obține o colaborare eficientă a publicului și în special a comunității înconjurătoare, la aplicarea regimului în așezămintele deschise. În acest scop trebuie mai ales să fie informați asupra țelurilor și metodelor fiecărui așezământ deschis, ca și asupra faptului că regimul care este aplicat în acestea pretinde deținuților un efort moral considerabil. Cu privire la aceasta, organele de informare locale și naționale se pot dovedi prețioase.

VII – În aplicarea sistemului așezămintelor deschise, fiecare țară, luând în considerare în primul rând condițiile locale din punct de vedere social, economic și cultural, va ține seama de următoarele observații:

- a) Țările care vor experimenta pentru prima dată așezămintele deschise vor trebui să se abțină de a fixa dinainte și în detaliu într-un regulament rigid modul de funcționare a acestor așezăminte.
- b) În timpul perioadei de experimentare ele vor trebui să se inspire din organizarea și metodele cărora li s-a făcut deja proba în țările care le-au depășit în acest domeniu.

VIII – Fără îndoială, că în așezămintele deschise, riscul de evadare și pericolul de a-l vedea pe deținut că folosește greșit raporturile sale cu exteriorul, sunt mai mari decât în alte tipuri de așezăminte de penitenciare, dar aceste inconveniente sunt pe deplin compensate prin avantajele următoare, grație cărora așezământul deschis prezintă o superioritate asupra celorlalte tipuri de așezăminte:

- a) Așezământul deschis este mai nimerit pentru readaptarea socială a deținuților și în același timp el este mai prielnic sănătății lor fizice și mintale.
- b) Flexibilitatea inerentă regimului așezământului deschis, se traduce printr-o îndulcire a regulamentului, tensiunile vieții de penitenciar se atenuază și în consecință se ajunge la o stare disciplinară mai bună. De altfel, lipsa constrângerii materiale și fizice și relațiile de încredere mărită între deținuți și personal sunt de natură să inspire deținuților o dorință sinceră de a se readapta social.
- c) Condițiile de viață în așezămintele deschise se apropie de acelea ale vieții normale. Datorită acestui fapt, ele permit mai ușor a se organiza legături dorite cu lumea exterioară și de a-l face pe deținut să înțeleagă că el nu a rupt legăturile cu societatea; în această ordine de idei este posibil a se avea în vedere, cu titlu de exemplu, plimbări în grup, competiții sportive cu echipe din exterior și chiar aprobări individuale de a ieși, destinate mai ales pentru menținere a legăturilor de familie.
- d) Executarea aceleiași măsuri este mai puțin costisitoare într-un așezământ deschis ca într-un așezământ de alt tip și anume din cauza cheltuielilor de construcții mai reduse și mai ales în cazul

unui domeniu agricol cu venituri mari provenind din exploatare, când acesta este organizat într-un mod rațional.

IX – În concluzie, Congresul Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților,

- a) Apreciază că așezământul deschis înseamnă o etapă importantă în evoluția sistemelor penitenciare ale epocii noastre și reprezintă una din aplicațiile cele mai fericite ale principiului individualizării pedepsei în vederea unei readaptări sociale;
- b) Este de părere că sistemul așezămintelor deschise poate contribui la micșorarea inconvenientelor pe care le prezintă pedepsele scurte cu închisoarea;
- c) Recomandă, în consecință, extinderea regimului deschis la cel mai mare număr posibil de deținuți în condițiile prevăzute în recomandările care preced;
- d) Recomandă în sfârșit, instituirea de statistici completate prin studii neîntrerupte făcute în măsura posibilităților, cu colaborarea autorităților științifice independente, permițând a se aprecia din punct de vedere al recidivei și al readaptării sociale, rezultatele tratamentului în așezămintele deschise.